

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 245/08-61

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka o prijatej sťažnosti obchodnej spoločnosti D., a. s., O., Č. r., zastúpenej advokátom JUDr. R. B., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 CoZm 34/07-326 z 29. januára 2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti D., a. s., vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 CoZm 34/07-326 z 29. januára 2008 v časti jeho výroku vo veci samej p o r u š e n é n e b o l o .

2. Základné právo obchodnej spoločnosti D., a. s., vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 CoZm 34/07-326 z 29. januára 2008 v časti jeho výroku o trovách prvostupňového konania porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 CoZm 34/07-326 z 29. januára 2008 v časti jeho výroku o trovách prvostupňového konania zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť obchodnej spoločnosti D., a. s., trovy právneho zastúpenia v sume 398,98 € (slovom tristodevät'desiatosem eur a deväťdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. R. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2008 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti D., a. s., O., Č. r. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. B., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 CoZm 34/07-326 z 29. januára 2008 (ďalej len „rozsudok z 29. januára 2008“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala ustálenie skutkového stavu, ako aj právne závery krajského súdu v rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 Zm 953/2005-243 z 21. mája 2007 (ďalej len „rozsudok z 21. mája 2007“) v časti jeho výroku vo veci samej a zmenený v časti výroku o trovách prvostupňového konania, a navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„I. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 29. 1. 2008, č. k. 6 CoZm 34/07-326, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo dňa 21. 5. 2007, č. k. 2 Zm 953/2005-243 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 1. 2008, č. k. 6 CoZm 34/07-326 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľka zároveň navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku krajského súdu z 29. januára 2008 v časti výroku o trovách prvostupňového konania a vydal toto uznesenie:

„Ústavný súd SR odkladá vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 1. 2008, č. k. 6 CoZm 34/07-326 v časti výroku o povinnosti zaplatiť žalovanému na účet jeho právnej zástupkyne trovy prvostupňového konania vo výške 10.324.632,60,- Sk, a to až do právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu SR.“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 245/08-14 zo 7. augusta 2008 prijal podľa 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť sťažovateľky, a zároveň rozhodol o odklade vykonateľnosti rozsudku krajského súdu z 29. januára 2008 v časti jeho výroku o trovách prvostupňového konania až do právoplatnosti

rozhodnutia vo veci samej.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k podanej sťažnosti vyjadrila predsedníčka krajského súdu podaním č. Spr. 3614/2008 z 3. októbra 2008 doručeným 6. októbra 2008 tak, že predložila ústavnému súdu vyjadrenie predsedníčky senátu 6 CoZm, v ktorom v celom rozsahu zotrvala na správnosti a ústavnosti napadnutého rozhodnutia.

Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu na základe výzvy ústavného súdu zaujala k vyjadreniu predsedníčky krajského súdu stanovisko, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 23. októbra 2008, v ktorom zotrvala v celom rozsahu na svojej argumentácii uvedenej v sťažnosti. Svoje stanovisko sťažovateľka doplnila podaním z 11. februára 2009, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 26. februára 2009.

Dňa 25. júna 2009 sťažovateľka zároveň doručila ústavnému súdu rozhodnutia súdov v inom, ako v posudzovanom konaní.

Právny zástupca sťažovateľky a predsedníčka krajského súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

A. Predmet posudzovaného súdneho konania a dôvody rozhodnutia krajského súdu v časti jeho výroku vo veci samej

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení predsedníčky krajského súdu, stanovísk sťažovateľa a z príslušného spisu zistil nasledovné:

«Sťažovateľ sa návrhom zo dňa 23. 12. 2005 domáhal proti obchodnej spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a. s., Mlynské Nivy 44/a, 825 11 Bratislava,

IČO: 35 815 256 (ďalej len „žalovaný“), na Okresnom súde Bratislava V vydania zmenkového platobného rozkazu na zaplatenie sumy 400.000.000,- Kč s príslušenstvom.

Okresný súd Bratislava V vydal dňa 6. 3. 2006 zmenkový platobný rozkaz, č. k. 2 Zm 953/2005-62, v ktorom zaviazal žalovaného na zaplatenie zmenkovej istiny 400.000.000,- Kč so 6 % úrokom od 2. 11. 2005 do zaplatenia, zmenkovej odmeny 1.333.333,- Kč a náhrady trov konania 3.783.150,- Sk.

Proti tomuto zmenkovému platobnému rozkazu podal žalovaný námietky.

Rozsudkom zo dňa 21. 5. 2007, č. k. 2 Zm 953/2005-243 Okresný súd Bratislava V zrušil zmenkový platobný rozkaz zo dňa 6. 3. 2006, č. k. 2 Zm 953/2005-62 a žalovanému nepriznal náhradu trov konania o námietskach.

Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V zo dňa 21. 5. 2007, č. k. 2 Zm 953/2005-243 podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zmenkový platobný rozkaz potvrdil. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 29. 1. 2008, č. k. 6 CoZm 34/07-326 tak, že napadnuté rozhodnutie potvrdil, v časti výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému trovy prvostupňového konania vo výške 10.324.632.60,- Sk a tiež zaviazal žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 2.398.087,- Sk.» (citované z obsahu sťažnosti, pozn.).

Okresný súd v rozsudku z 21. mája 2007 ustálil, že zmenku, na základe ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v posudzovanom konaní domáhala od spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a. s., ako odporcu zaplatenia sumy 400 000 000 Kč s príslušenstvom (ďalej len „zmenka“) «... vystavil v B. dňa 1. 10. 1998 právny predchodca odporcu S. p. p., štátny podnik, ako vlastnú zmenku. Zaviazal sa ňou bez protestu efektívne zaplatiť vo V. ú. b., a. s... B., zmenkovú sumu 400.000.000,- Kč na rad S. G., a. s..., L.

Dátum splatnosti zmenky, 1. november 2005, bol do zmenky vpísaný dodatočne...

Zmenku v mene právneho predchodcu odporcu ako vystaviteľa podpísal vtedajší štatutárny zástupca Ing. J. D., ktorého podpis je na zmenke notársky overený...

Rub zmenky nie je vyplnený, indosamenty sú napísané na privesku, ktorý je k zmenke pripojený zošívaciou sponkou. V záhlaví privesku je zmenka identifikovaná obchodným menom vystaviteľa a remitenta, zmenkovou sumou, miestom a dátumom jej vystavenia

a údajom o tom, že dátum splatnosti nie je udaný.

Zmenka bola prvý krát indosovaná dňa 20. 2. 1999 na rad R. Z.-S., ďalší indosament je z 20. 2. 2002 na rad P. P.-C., s. r. o. a posledný indosament na rad navrhovateľa je nedatovaný...

Z výpovede svedka Ing. M. Š., ktorý bol v čase vystavenia zmenky predsedom predstavenstva S. G., a. s. súd zistil, že zmenka sa nikdy vlastníctvom tejto spoločnosti nestala, vystaviteľ jej zmenku neodovzdal. Naproti tomu R. Z., ktorý bol ako svedok vypočutý dožiadaným súdom v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 2 Zm 952/05 tvrdil, že táto zmenka, ktorá sa vzťahovala ku zmluve o dielo na akciu „Výmena kompresorové stanice pro uložistě plynu“, bola po podpísaní zmluvy odovzdaná jemu a on ju potom odovzdal Ing. Š. Navrhovateľ predložil oznámenie vystavené riaditeľom pre financovanie S. š.p. Ing. M., ktorým spoločnosti S. G. a. s. oznamuje, že na základe ich žiadosti podľa čl. XIII. zmluvy o dielo bola vystavená zmenka na rad generálneho dodávateľa S. G., a. s. na čiastku 400 mil. Kč. Tvrdenie Ing. Š. bolo týmito dôkazmi spochybnené a keďže ani samotný odporca nežiadal svedka s dodatočne zistenými skutočnosťami konfrontovať, súd vychádzal zo zistenia, že zmenka bola remitentovi odovzdaná, hoci len sprostredkované cez R. Z. R. Z. tiež potvrdil, že remitent začiatkom roku 1999 naňho ako na fyzickú osobu zmenku indosoval...

Svedok Ing. M. Š. sa k otázke splatnosti zmenky, ani k tomu, či zmenka bola vystavená ako blanket, vyjadriť nevedel, keďže tvrdil, že spoločnosti S. G. a. s. nebola zmenka nikdy odovzdaná. Naproti tomu R. Z. uviedol, že doba splatnosti bola stanovená na rok 2005, čo bolo od počiatku konzultované s Ing. Š. , lebo sa predpokladalo, že v tom čase už dôjde, po chaose, ktorý nastal po smrti Ing. D., k narovnaniu.

Výpoveďou R. Z. a návrhom, spoločnosti D. I. z 28. 8. 2002 na komplexné vypořádanie vzťahov SPP a. s. v oblasti zmienek, bolo preukázané, že zmenka zabezpečovala záväzky odporcu zo zmluvy o dielo, ktorú na akciu „Výmena kompresorové stanice pro uložistě plynu“ uzavreli odporca ako objednávateľ a S. G., a. s. ako zhotoviteľ dňa 10. 9. 1998... V skutočnosti nebola zmenka vystavená na rad zhotoviteľa, ale generálneho dodávateľa, čo je zrejmé z vyššie uvedeného oznámenia Ing. M...

Navrhovateľ v návrhu uviedol, že je vlastníkom zmenky a že dátum splatnosti do zmenky doplnil vlastník. Dodatočne svoje tvrdenie spresnil tak, že on zmenku

už s vyplneným dátumom splatnosti nadobudol. Predložil k tomu zmluvu o prevode cenného papiera (zmenky), ktorú 30. 10. 2005 uzavrel so spoločnosťou P. P.-C., s. r. o.

V bode 1.2 zmluvy je prevádzaná zmenka presne identifikovaná všetkými jej náležitosťami, údaj o dátume splatnosti v tejto identifikácii chýba...

bod 3.1 zmluvy o prevode cenného papiera z 30. 10. 2005... konštatuje, že je zmenka vyplnená so všetkými údajmi a „pokiaľ bola vystavená ako blanket, prevodca ubezpečuje nadobúdateľa, že všetky údaje do nej vpísané boli vpísané oprávnenou osobou na základe vystaviteľom udeleného vyplňovacieho práva, pričom prevod sa uskutočňuje pred splatnosťou zmenky...» (citované z rozsudku okresného súdu, pozn.).

Odporca v námietkach podaných proti zmenkovému platobnému rozkazu okrem iného namietal, že v danom prípade ide o vistazmenku (zmenku splatnú na videnie), že text vistazmenky bol neoprávnene zmenený (doplnením dátumu splatnosti do zmenky), a preto nie je viazaný touto zmenkou. Z obsahu tejto časti námietok odporcu vyplýva, že v podstate za osobu, ktorá neoprávnene doplnila dátum splatnosti do zmenky, považoval sťažovateľku. Z kontextu tej časti námietok odporcu, ktoré označil ako „námietka neexistencie nepretržitého radu indosamentov“ (námietka nebola konajúcimi súdmi akceptovaná, pozn.), vyplýva, že v nich uviedol aj samostatné a od tejto časti námietok oddeliteľné tvrdenie, že sťažovateľka pri nadobúdaní zmenky konala vedome na škodu odporcu. Odporca vzhľadom na to, že zmenku považoval za vistazmenku, ktorá nebola predložená na platenie v premlčacej lehote, zároveň namietol premlčanie sťažovateľkou uplatňovaných práv z tejto zmenky.

Okresný súd aj krajský súd považovali za dôvodné už uvedené námietky odporcu proti zmenkovému platobnému rozkazu.

1. Krajský súd zhodne s okresným súdom dospeli k záveru, že posudzovaná zmenka bola po jej vyplnení vystaviteľom vistazmenkou, a nie blankozmenkou (teda nie zmenkou so zámerne nevyplneným údajom splatnosti zmenky s právom vlastníka tento údaj do nej doplniť, ako to tvrdila sťažovateľka). Na základe uvedeného podľa nich došlo k neoprávnenému zásahu do textu zmenky, keď do nej bol dodatočne neoprávnene dopísaný

dátum splatnosti.

Na podporu svojho záveru, že posudzovaná zmenka je vistazmenkou, okresný súd uviedol: „*K tomu, aby mohla byť vystavená platná blankozmenka, bolo potrebné, aby vystaviteľ zmenky uzavrel s jej prvým majiteľom aspoň neformálnu dohodu o vyplnení*“, pričom uzavretie takejto aspoň neformálnej dohody o vyplnení dátumu splatnosti na zmenke považoval za nepreukázané z dvoch dôvodov, keď uviedol: „*Ani z výpovede Ing. Š. a ani z výpovede R. Z. nevyplývalo, že by s odporcom uzavreli akúkoľvek dohodu o vyplnení zmenky, R. Z. sa v otázke splatnosti dovoľával len dohody, ktorú on uzavrel s Ing. Š., nie s odporcom.*“ Okresný súd ešte pri vypořiadaní sa s obranou sťažovateľky dodal: „*Tvrdenie navrhovateľa, že obvyklou praxou pri zmenkách na videnie je priamo v texte zmenky uviesť, že ide o vistazmenku, môže byť síce pravdivé, ale podľa čl. I. § 76 ods. 2 zmenkového zákona platí o vlastnej zmenke, v ktorej nie je údaj splatnosti, že je splatná na videnie.*“

Krajský súd sa stotožnil so závermi okresného súdu a doplnil ďalšie dva dôvody v prospech záveru, že v danom prípade ide o vistazmenku. Jedným z dôvodov doplneným krajským súdom bol poukaz na popis zmenky na jej privesku, na ktorom „... *sú popísané všetky vyplnené podstatné náležitosti tejto zmenky a súčasne je uvedené, že ide o zmenku bez určenia dátumu splatnosti*“, čo podľa krajského súdu svedčí o tom, že „*Zmenka sa... začala indosovať bez vyplneného údaju o dátume splatnosti...*“ a bola vistazmenkou. Druhým krajským súdom doplneným dôvodom bol ním vyslovený záver: „*V prípade, ak by bolo pravdivé tvrdenie navrhovateľa, že zmenka bola vystavená nie ako vistazmenka, ale ako blankozmenka, muselo by sa so zmenkou prevádzať na nového majiteľa aj vyplňovacie oprávnenie na vyplnenie tohto údaju. Keďže navrhovateľ a predchádzajúci navrhovateľ si zvolili písomnú formu zmluvy o prevode zmenky, nutne by muselo byť v zmluve uvedené ako bolo dohodnuté vyplňovacie oprávnenie na doplnenie údaju o splatnosti zmenky. Takéto ustanovenie sa však v zmluve nenachádza a samotný navrhovateľ popiera, že údaj splatnosti doplnil on...*“

Okresný súd uviedol aj ďalší dôvod na podporu svojho záveru, že posudzovaná zmenka je vistazmenkou (ktorý však krajským súdom nebol potvrdený): «*Výpoveďou R. Z.*

a návrhom, spoločnosti D. I. z 28. 8. 2002 na komplexné vyporiadanie vzťahov SPP a. s. v oblasti zmienek, bolo preukázané, že zmenka zabezpečovala záväzky odporcu zo zmluvy o dielo, ktorú na akciu „Výmena kompresorové stanice pro uložiště plynu“ uzavreli odporca ako objednávateľ a S. G., a. s. ako zhotoviteľ dňa 10. 9. 1998. Zo zmluvy je zrejmé, že zmenka nemohla byť vystavená ako blanket, keďže podľa čl. XIII. ods. 3 až 5 mala byť vystavená na dobu od zahájenia výstavby do 31. 8. 1999 na rad zhotoviteľa, ktorý ju bol oprávnený odpredať aj so skoršou dobou splatnosti, nie menej než 6 mesiacov od vystavenia a o odpredaji objednávateľa informovať. V skutočnosti nebola zmenka vystavená na rad zhotoviteľa, ale generálneho dodávateľa, čo je zrejmé z vyššie uvedeného oznámenia Ing. M., napriek tomu zo zmluvy je jednoznačné, že k zmenke, ktorú mal objednávateľ vystaviť, nemohla byť uzavretá dohoda o vyplnení, ktorá by oprávňovala majiteľa zmenky doplniť do nej ako dátum splatnosti 1. november 2005.»

Krajský súd odmietol uvedenú argumentáciu okresného súdu, keď uviedol: *«Ohľadne námietok, ktoré prvostupňový súd vyhodnotil ako dôvodné, odvolací súd poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že v napadnutom rozhodnutí prvostupňový súd vychádzal nad rámec obsahu podaných námietok, keď svoj záver, že žalovaná zmenka bola vystavená ako vistazmenka okrem iného založil na dôkaze - Zmluva o dielo na akciu „Výmena kompresorovej stanice pre úložisko plynu“, ktorú dňa 10. 9. 1998 uzavrel odporca so spoločnosťou S. G. (č. l. 200), a s touto zmluvou súvisiacim ďalším listinným dôkazom - oznámením riaditeľa SPP pre financovanie Ing. Maroša zo 16. 10. 1998, že zmenka v zmysle čl. XIII Zmluvy bola na žiadosť zhotoviteľa vystavená na rad generálneho dodávateľa diela S. g. Tieto dôkazy a ani skutočnosti s nimi súvisiace neboli obsahom námietok odporcu proti zmenkovému platobnému rozkazu, čím nebola dodržaná koncentračná zásada zmenkového konania.»*

Podľa názoru krajského súdu odporca dostatočne preukázal svoje tvrdenie o tom, že v danom prípade ide o vistazmenku, a k tomu uviedol: *„V žalobe navrhovateľ uviedol, že je vlastníkom žalovanej zmenky, zmenku presne popísal a navyše uviedol, že dátum splatnosti bol vyplnený vlastníkom zmenky na 1. 11. 2005. To isté uviedol aj vo výzve odporcovi zo dňa 9. 11. 2005 na zaplatenie zmenky (č. l. 5). Z týchto tvrdení podľa názoru*

odvolacieho súdu vyplýva, že dátum splatnosti do zmenky doplnil navrhovateľ ako vlastník zmenky... Na tieto skutočnosti v námietkach poukazoval aj odporca v časti pod bodmi 2. a 4. námietok a odôvodnil nimi svoje tvrdenie, že zmenka bola vystavená ako vistazmenka. Podľa názoru odporcu navrhovateľ do zmenky neoprávnene dopísal dátum splatnosti, čím neoprávnene zmenil text zmenky a odporca v súlade s § 69 nie je zaviazaný z takto zmeneného textu zmenky. Odporca svoje tvrdenie, že ide o vistazmenku teda odôvodnil konkrétnymi skutočnosťami, ktoré boli v konaní preukázané listinnými dôkazmi...“

2. Krajský súd dospel k zhodnému záveru s okresným súdom aj v tom, že dátum splatnosti bol do zmenky dopísaný samotnou sťažovateľkou, a nie niektorým z predchádzajúcich vlastníkov zmenky, ako to tvrdila sťažovateľka. Okresný súd svoj záver odôvodnil takto: „... V bode 1.2 zmluvy [zmluvy o prevode cenného papiera (zmenky), ktorú 30. októbra 2005 uzavrela sťažovateľka so spoločnosťou P. P.-C., s. r. o., pozn.] je prevádzaná zmenka presne identifikovaná všetkými jej náležitosťami, údaj o dátume splatnosti v tejto identifikácii chýba, čím je tvrdenie navrhovateľa, že dátum splatnosti bol do zmenky doplnený ešte pred tým, než ju on nadobudol, spochybnené...“

Krajský súd na podporu záveru, že dátum splatnosti do zmenky dopísala sťažovateľka, k argumentácii okresného súdu ešte doplnil: „V zmluve je v bode 1.2 žalovaná zmenka presne popísaná, pričom tu opätovne nie je uvedený údaj o dátume splatnosti na deň 1. 11. 2005. To znamená, že v čase prevodu zmenky, dva dni pred jej splatnosťou, sa na zmenke ešte nenachádzal údaj o splatnosti zmenky, čo potvrdzuje predchádzajúci záver, že zmenka bola na navrhovateľa indosovaná bez vyplneného dátumu splatnosti a tento údaj na zmenku musel doplniť navrhovateľ... Ak by bolo pravdivé... tvrdenie navrhovateľa, že zmenku vlastnil predchádzajúci majiteľ zmenky s už vyplneným dátumom splatnosti, potom by sa v uvedenej zmluve musel v popise zmenky nachádzať aj údaj o splatnosti zmenky, ktorý tam nie je.“

Navyše, podľa krajského súdu skutočnosť, že dátum splatnosti do zmenky doplnila sťažovateľka, vyplýva aj z toho, že „V žalobe navrhovateľ uviedol, že je vlastníkom

žalovanej zmenky, zmenku presne popísal a navyše uviedol, že dátum splatnosti bol vyplnený vlastníkom zmenky na 1. 11. 2005. To isté uviedol aj vo výzve odporcovi zo dňa 9. 11. 2005 na zaplatenie zmenky (č. l. 5). Z týchto tvrdení podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že dátum splatnosti do zmenky doplnil navrhovateľ ako vlastník zmenky...“.

Krajský súd sa vysporiadal aj s argumentáciou sťažovateľky, ktorá svoje tvrdenie, že zmenku nadobudla s už vyplneným dátumom splatnosti, opierala aj o znenie čl. 3.1 Zmluvy o prevode cenného papiera, a uviedol: „K výkladu navrhovateľa k obsahu čl. 3.1 Zmluvy o prevode cenného papiera, ktorý sa týka prevodu zmenky a v ktorom je uvedené, že zmenka bola vyplnená so všetkými údajmi a pokiaľ bola vydaná ako blanket, potom prevodca ubezpečuje nadobúdateľa, že všetky údaje do nej vpísané boli vpísané oprávnenou osobou na základe výstavcom udeleného vyplňovacieho oprávnenia, pričom strany prevod zmenky činia pred splatnosťou zmenky, odvolací súd uvádza nasledovné: zo zmenky samotnej vyplýva, že bola výstavcom podpísaná vo forme blanketu, pretože vystavená bola až o dva dni neskôr ako ju podpísal štatutárny zástupca spoločnosti vystaviteľa zmenky. Uvedené vyhlásenie prevodcu v zmluve sa preto logicky vzťahuje k vyplneniu obsahu zmenky po jej vystavení, a nie k vyplneniu samotného údaju o splatnosti zmenky, ako tvrdí navrhovateľ, pretože tento údaj sa na zmenke nenachádzal ani ku dňu 30. 10. 2005, kedy bola zmluva o prevode zmenky uzavretá.“

3. Krajský súd žiadnym spôsobom nespochybnil záver okresného súdu o nedobromyseľnosti sťažovateľky pri nadobúdaní zmenky (a to aj v tom prípade, ak by sťažovateľka nadobudla zmenku s už vyplneným dátumom splatnosti). Okresný súd pri odôvodnení tohto svojho záveru poukázal na príslušné zákonné ustanovenie: „Podľa čl. I. § 17 zmenkového zákona, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka...“, a ďalej uviedol: „Zo všetkých okolností prípadu súd dospel k záveru, že navrhovateľovi pri nadobúdaní zmenky dobromyseľnosť chýbala. Nadobudol zmenku, ktorá síce po formálnej stránke spĺňala všetky predpísané náležitosti, ale z ktorej mu muselo byť zrejmé, že koná na škodu dlžníka...“

Už pri zbežnej kontrole zmenky muselo byť navrhovateľovi zrejmé, že údaj o dátume splatnosti (ak ho do zmenky nedoplnil on sám) bol vpísaný až dodatočne.

Z úvodného prehlásenia na prívesku musel zistiť, že dátum splatnosti nebol pri vystavení zmenky uvedený a keďže záhlavie alonže neodkazovalo na žiadnu dohodu o vyplňovacom práve, hoci ostatné náležitosti zmenky sú v ňom dostatočne popísané, musel si byť vedomý, že doplnenie tohto údaju do zmenky je spochybniteľné.

Pri nadobúdaní zmenky neoveroval, či bola dohoda o vyplňovacom práve uzavretá a či mohol byť dátum splatnosti oprávnené doplnený. Svedčí o tom bod 3.1 zmluvy o prevode cenného papiera z 30. 10. 2005, v ktorom sa konštatuje, že je zmenka vyplnená so všetkými údajmi a „pokiaľ bola vystavená ako blanket, prevodca ubezpečuje nadobúdateľa, že všetky údaje do nej vpísané boli vpísané oprávnenou osobou na základe vystaviteľom udeleného vyplňovacieho práva, pričom prevod sa uskutočňuje pred splatnosťou zmenky. Z tejto formulácie je zrejmé, že ani prevodca nevedel, či bola zmenka vystavená ako blanket.

Navrhovateľ v čase nadobudnutia zmenky vedel, že odporca jej plnenie odmieta, všeobecne známou skutočnosťou bolo, že odporca platnosť zmienek, podpísaných Ing. D., popiera, že sa zmenkami zaoberajú aj orgány činné v trestnom konaní. Zrejmé je to aj z bodu 2.2 zmluvy o prevode zmenky, podľa ktorého z dohodnutej kúpnej ceny 200.000.000,- Kč vyplatil navrhovateľ prevodcovi len jej časť vo výške 1.800.000,- Kč, zvyšok sa mal stať splatným až po splnení záväzku, pričom všetky náklady na súdne konanie sa zaviazal znášať on sám.

Navrhovateľ teda vedome nadobudol zmenku... s nevyplneným, resp. dopisovaným dátumom splatnosti, ku ktorému zjavne došlo neoprávnené, keďže ani zmluva o prevode zmenky nemá v tomto smere jednoznačné znenie, resp. vzbudzuje pochybnosti, či bol pri nadobudnutí zmenky v nej dátum splatnosti vyplnený. Ak za týchto okolností zmenku nadobudol, zrejme len spoliehajúc sa na abstraktný účinok indosamentu, konal vedome na škodu dlžníka...“

Krajský súd k otázke nedobromyseľnosti sťažovateľky doplnil: „Neoprávnené doplnenie textu zmenky navrhovateľom zakladá aj dôvody pre záver, že navrhovateľ nebol pri nadobúdaní tejto zmenky dobromyseľný...“

4. Krajský súd dospel k rovnakému záveru ako okresný súd, podľa ktorého mohol odporca úspešne uplatniť námietku neoprávneného zásahu do zmenky, keď uviedol: „... odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že odporca je zviazaný zo zmenky len podľa textu, ktorý bol na zmenke pred neoprávneným doplnením údaju splatnosti na deň 1. 11. 2005.“

Okresný súd pri odôvodnení svojich záverov v tejto časti poukázal na príslušné zákonné ustanovenie: „podľa čl. I. § 69 v spojení s § 77 ods. 1 zmenkového zákona, ak bol text zmenky zmenený, sú tí, ktorí sa podpísali na zmenku po tejto zmene, zviazaní podľa zmeneného textu; tí, ktorí sa podpísali prv, sú zviazaní podľa textu pôvodného“, a ďalej uviedol: „... Odporcu, ktorý sa na zmenku podpísal pred neoprávneným doplnením dátumu jej splatnosti, by mal preto zaväzovať len ten text zmenky, ktorý podpísal. S prihliadnutím k abstrakčnému účinku indosamentu je však rozhodujúce kto a kedy takto neoprávnené do textu zmenky zasiahol. Názory, či námietku neoprávneného zásahu do textu zmenky, je možné úspešne uplatniť len proti prvému majiteľovi zmenky, resp. len proti tomu, kto do textu zmenky neoprávnené zasiahol, alebo aj proti ďalším nadobúdateľom takejto zmenky, nie sú v súdnej praxi jednoznačne vyriešené. Napriek abstrakčnému účinku rubopisu, ktorý posilňuje formálny charakter zmenky, je súd toho názoru, že neoprávnený zásah do textu zmenky tak závažným spôsobom oslabuje postavenie zmenkového dlžníka, že mu nie je možné uprieť obranu voči tomu majiteľovi zmenky, ktorý sám do textu zmenky neoprávnené zasiahol, ale ani voči tomu indosatárovi, ktorý síce zmenku nadobudol po neoprávnenom zásahu do jej textu, ktorý ale nebol pri nadobúdaní zmenky dobromyseľný...“

Okresný súd preto dospel k záveru, že „... bez ohľadu či dátum splatnosti do zmenky doplnil navrhovateľ sám, alebo už zmenku s dopisovaným údajom splatnosti nadobudol, môže byť odporca v zmysle čl. I. § 17 a § 69 zmenkového zákona zviazaný len podľa toho textu zmenky, na ktorý sa podpísal. Odporca sa zaviazal na plnenie zmenkou na videnie a nie je od neho možné požadovať, aby plnil záväzok z dennej zmenky.“

Krajský súd však čiastočne pozmenil právne závery okresného súdu, ktorý vzhľadom na abstrakčné účinky indosamentu pripustil možnosť úspešného namietania neoprávneného zásahu do textu zmenky odporcom pre prípad, že sťažovateľka už nadobudla zmenku s doplneným dátumom splatnosti, len ak pri nadobúdaní takejto zmenky konala na škodu odporcu (nedobromyseľne). Krajský súd úspešné vznesenie tejto námietky pripustil nezávisle od dobromyseľnosti alebo nedobromyseľnosti sťažovateľky pri nadobúdaní už pozmenenej zmenky, keď uviedol: *„Odvolací súd pri tomto závere vychádzal z dikcie citovaného ustanovenia § 69 ZaSZ, ako aj z odborného výkladu k tomuto ustanoveniu, podľa ktorého je námietka zmeny textu možná voči každému majiteľovi zmenky, teda aj voči tomu, kto pozmenenú zmenku nadobudol dobromyseľne...“*

5. Na záver okresný súd akceptoval odporcom vznesenú námietku premlčania a uviedol: *„Zmenku splatnú na videnie bolo potrebné podľa čl. I. § 34 ods. 1 v spojení s § 77 ods. 1 zmenkového zákona predložiť na zaplatenie do jedného roka od dátumu vystavenia, t. j. do 1. 10. 1999, kedy sa stala splatnou. Zmenkové nároky proti akceptantovi cudzej zmenky, ktorý je zaviazaný rovnako ako vystaviteľ vlastnej zmenky, sa premlčujú do troch rokov odo dňa splatnosti zmenky (čl. I. § 70 ods. 1 a § 78 ods. 1 zmenkového zákona). Premlčacia lehota začala v tomto prípade plynúť 2. 10. 1999 a uplynula 2. 10. 2002. Návrh na súd bol podaný až 29. 12. 2005 po uplynutí premlčacej lehoty. Vzhľadom k tomu súd zmenkový platobný rozkaz zrušil v celom rozsahu.“* S týmto záverom sa krajský súd stotožnil.

B. Dôvody sťažnosti v časti smerujúcej proti výroku rozsudku krajského súdu vo veci samej

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala, že odporca znášal dôkazné bremeno na preukázanie svojho tvrdenia o vistazmenke, ktoré však podľa jej názoru neuniesol. Napriek tomu okresný súd a krajský súd (ďalej aj „všeobecný súd“ alebo „všeobecné súdy“) učinili nesprávny záver, že sporná zmenka bola vistazmenkou (a nie blankozmenkou, ako tvrdila sťažovateľka), k čomu uviedla:

„Súd prvého stupňa ako aj odvolací súd sa stotožnili s námietkou žalovaného, že predložená zmenka bola vystavená ako vistazmenka, bez toho, aby žalovaný v konaní predložil jediný dôkaz o tejto skutočnosti. Zo žiadneho z vykonaných dôkazov (zmenka, prívesok ku zmenke. Zmluva o prevode cenného papieru zo dňa 30. 10. 2005) nemožno vyvodiť záver, že vystaviteľ vystavil vistazmenku.

Súdy odôvodnili svoj názor, že sa jednalo o vistazmenku zo skutočnosti, že na zmenke, prívesku ku zmenke a v Zmluve o prevode cenného papieru nie je uvedený dátum splatnosti zmenky. Z logického hľadiska však neuvedenie dátumu splatnosti môže rovnako preukazovať vystavenie blankozmenky, teda zmenky zámerne vystavenej bez uvedenia dátumu splatnosti...“

Sťažovateľka ďalej namietala závery všeobecného súdu o tom, že text vistazmenky bol neoprávnene pozmenený samotnou sťažovateľkou a ona dopísala do zmenky dátum jej splatnosti, k čomu uviedla:

«... je otázne, ako dospel odvolací súd ku skutkovému zisteniu, že žalobca doplnil do zmenky dátum splatnosti. Táto skutočnosť nie je z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vôbec zrejmé, a teda sa jedná len o špekuláciu, ktorá je v príkrom rozpore jednak s tvrdením svedka Z., ktorý vyhlásil, že zmenku už on prevádzal vyplnenú a jednak so Zmluvou o prevode cenného papieru, kde sa v čl. 3.1 výslovne uvádza, že „zmenka je vyplnená so všetkými údajmi a pokiaľ bola vystavená ako blanket, tak prevodca ubezpečuje nadobúdateľa, že všetky údaje do nej dopísané, boli dopísané oprávnenou osobou na základe výstavcom udeleného vyplňovacieho práva“. Z tohto ustanovenia nie je možné vyvodiť iný záver, než ten, že zmenku nemohol vystaviť žalobca, ale bola vyplnená už skôr...

odvolací súd na strane 13 svojho rozsudku uvádza, že „keďže žalobca a predchádzajúci majiteľ si zvolili písomnú formu zmluvy o prevode zmenky, nutne muselo byť v zmluve uvedené ako bolo dohodnuté vyplňovacie oprávnenie na doplnenie údaju o splatnosti zmenky“. Dovoľujeme si tvrdiť, že takýto názor nemá oporu v zákone zmenkovom a šekovom, pretože zákon zmenkový a šekový nepredpisuje pre dohodu o vyplňovacom oprávnení žiadnu formu, a preto nie je jasné, ako odvolací súd dospel k záveru o nutnosti písomnej formy dohody o vyplňovacom oprávnení. (Rozsudok Vrchného

súdu v Prahe zo dňa 20. 2. 2001, sp. zn. 58 Cmo 556/2000 - „... dohoda o vyplnení v blankozmenky podľa čl. 10 ZZS nemá stanovenú žiadnu formu. Nedostatok takejto dohody musí preukázať ten, kto je na zmenke podpísaný...“ Z citovaného rozhodnutia vyplýva, že takúto dohodu možno uzavrieť i ústne, dokonca aj konkludentne. Rozsah vyplňovacieho práva bol daný žalovaným už tým, že vystavil zmenku neúplnú, teda s nevyplneným dátumom splatnosti a tým vlastne vymedzil rozsah vyplňovacieho práva (a v konaní pred súdom nepreukázal opak). Je teda z takto vystavenej zmenky zaviazaný a znáša aj potencionálne riziko spojené s neoprávneným doplnením zmenky, resp. jej vyplnením v rozpore s pôvodnou dohodou o vyplňovacom práve...»

V súvislosti s namietaním nesprávnych záverov všeobecného súdu pri posúdení zmenky ako vistazmenky a v otázke, kým bol doplnený dátum splatnosti do zmenky, sťažovateľka ešte uviedla: *„Druhostupňový súd sa vôbec nevysporiadal s výpoveďou svedka R. Z., ktorého výpoveď absolútne opomenul, hoci bola pre konanie významná z toho pohľadu, že svedok R. Z. vyhlásil, že zmenku už on prevádzal vyplnenú...“*

Sťažovateľka namietala, že dôkazné bremeno na preukázanie nepredloženia „vistazmenky“ na platenie do jedného roka od jej vystavenia bolo na strane odporcu, ktorý túto skutočnosť podľa sťažovateľky nepreukázal. Preto je podľa sťažovateľky nesprávny aj záver všeobecného súdu o nepredložení „vistazmenky“ na platenie v premlčacej lehote, a tým záver o splnení podmienok pre akceptovanie námietky premlčania práv z tejto zmenky vznesenej odporcom. K týmto dôvodom svojej sťažnosti sťažovateľka uviedla:

«Najdôležitejším porušením sťažovateľovho práva na súdnu ochranu je skutočnosť, že Okresný súd Bratislava V aj Krajský súd v Bratislave rozhodli o premlčaní nároku z dôvodu nepredloženia vistazmenky do jedného roka od vystavenia bez toho, aby žalovaný predložil jediný dôkaz o tom, že mu zmenka nebola v lehote jedného roka predložená na platenie. Okrem iného sa v konaní prezentovali dôkazy o tom (ktoré predložil sám žalovaný), že žalovaný bol už predtým viackrát oslovený s tým, aby túto a aj iné zmenky zaplatil mimosúdne. Už z tohto samotného faktu vyplýva skutočnosť, že táto zmenka mu už predtým bola predložená na platenie. Podľa ustálenej zmenkovej judikatúry je na žalovanom, aby preukázal, že mu zmenka nebola riadne a včas predložená bez ohľadu

na problémy so zaobstaraním takéhoto dôkazu. V zmysle rozsudku Vrchného súdu v Prahe zo dňa 23. 1. 1994, sp. zn. 5 Cmo 435/93 „ak dlžník nie je schopný predložiť dôkaz o riadnom a včasnom nepredložení zmenky, platí voči nemu zmenka za riadne a včas predloženie k plateniu.“...»

V ďalšom sťažovateľka namietala, že všeobecný súd rozhodol v rozpore so zásadou obráteného bremena tvrdenia a dôkazného bremena, podľa ktorého uvedené znáša zmenkový dlžník, teda odporca, a nie sťažovateľka, v rozpore so „zákonom o zmenkách a šekoch“ a aj v rozpore s ustáleným výkladom tohto zákona a súvisiacou judikatúrou, pričom všeobecný súd svoje odlišné závery náležite neodôvodnil. Svoju argumentáciu sťažovateľka vymedzila takto:

„Súd prvého stupňa ako aj odvolací súd rozhodli... v prikróm rozpore so zákonom zmenkovým a šekovým, doktrinálnym výkladom a početnou judikatúrou...

Ak... konajúci súd... svoje rozhodnutie a odklonenie sa od ustáleného právneho názoru náležite neodôvodní, nemožno toto rozhodnutie považovať za súladné s Ústavou SR a princípom predvídateľnosti práva...

V danom prípade tak súdy oboch stupňov porušili zákonom stanovený princíp zmenkového konania, ktorým je obrátené bremeno tvrdenia (zmenkové námietky) a bremeno dôkazné. Je to zmenkový dlžník - žalovaný, kto je povinný tvrdiť a preukázať svoje námietky. V prípade, že takto tvrdené námietky nepreukáže, nemôže sa ubrániť povinnosti žalovanú zmenku zaplatiť. Pokiaľ súdy oboch stupňov uzavreli, že to bol žalobca, kto nepreukázal, že predmetná zmenka bola vystavená ako blanko zmenka, došlo tým bez ďalšieho k porušeniu zákona zo strany súdov a takého rozhodnutie je vydané v rozpore so zákonom zmenkovým a šekovým a tiež s čl. 46 Ústavy SR...

V posudzovanom prípade bol súdom v rozpore so zákonom zvýhodnený žalovaný, keď napriek tomu, že nepreukázal svoje tvrdenia vo forme zmenkových námietok, súd mu vyhovel a zvýhodnil ho pred žalobcom, aj keď k tomu neboli splnené ďalšie zákonom stanovené podmienky. Súdy bez opory v právnom predpise vyhodnotili námietky žalovaného ako opodstatnené. Navyše, ak žalobca v žalobe tvrdil určitú skutočnosť, ktorá nebola označená medzi účastníkmi za nespornú a iba na základe tohto dôkazmi nepreukázaného tvrdenia uzatvára skutkové závery, možno to považovať za také podstatné porušenie

Občianskeho súdneho poriadku, ktoré nie je možné zhojiť inak než zrušením napadnutého rozhodnutia, naviac za situácie, kedy tak vykonal i odvolací súd. Uvedeným zásahom všeobecných súdov došlo k porušeniu ústavných princípov rovnosti pred zákonom a ochrany vlastníckeho práva...“

V závere sťažovateľka namietala aj absenciu nestrannosti a nezávislosti všeobecného súdu pri svojom rozhodovaní, keď uviedla:

„... Možno sa taktiež domnievať, že rozhodnutie súdov nebolo nestranné a nezávislé, keď výkonná moc (vyhlásenie vlády SR) deklaruje dopredu svoju vôľu nebyť viazaná záväzkami súkromnej právnickej osoby (žalovaného) a súd na túto skutočnosť odkazuje. Uvedené vyhlásenie nemá a nemôže mať akúkoľvek relevanciu, a napriek tomu je mu súdom kladená podstatná úloha. I keď je súdna moc formálne nezávislá na moci výkonnej, v tomto prípade možno o jej nezávislosti pochybovať...“

Krajský súd vo vyjadrení k sťažnosti uviedol, že *„... Tvrdenia sťažovateľa k jednotlivým dôkazom sú vytrhnuté z kontextu ostatných dôkazov a účelovo prispôbené tvrdeniam v sťažnosti...“*, sťažnosť nepovažoval za dôvodnú, a v ďalšom zhrnul podstatné závery obsiahnuté v jeho rozsudku, ako aj ďalšie skutočnosti na podporu ich správnosti. Vo vzťahu k výpovedi svedka R. Z., pri ktorej sťažovateľka namietala, že sa s ňou krajský súd v rozsudku z 29. januára 2008 nevysporiadal, krajský súd v podstate poukázal na obsah výpovede tohto svedka, v spojení s výpoveďou svedka Ing. Š., ktorý bol štatutárnym zástupcom prvého majiteľa zmenky, rovnako ako sú tieto výpovede uvedené v obsahu rozsudku okresného súdu z 21. mája 2007 a už boli citované.

Krajský súd k námietke sťažovateľky, že odporca nepreukázal, že mu nebola predložená zmenka na platenie do jedného roka od jej vystavenia, uviedol: *„... Žalovaný popiera, že by mu do začatia tohto súdneho konania bola zmenka predložená na platenie a prvý krát ju videl až po podaní návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu aj s vyplneným dátumom splatnosti. Na zmenku bol dopísaný dátum splatnosti 1. 11. 2005 a k tomuto dátumu splatnosti sa aj žalobca domáhal zaplatenia zmenky. Žalobca popiera, žeby zmenka bola vystavená ako vistazmenka, tvrdí, že ju nadobudol už vyplnenú*

aj s dátumom splatnosti t. j. ako fixnú zmenku, splatnú k dátumu uvedenom na zmenke. Žalobca nikdy netvrdil, že zmenka bola predložená dlžníkovi na platenie ako vistazmenka v priebehu plynutia jednoročnej lehoty... a žalovaný túto skutočnosť jednoznačne poprel. Preto nebol ani dôvod, aby súd vykonával v tomto smere dokazovanie. Žalobca podal na súd žalobný návrh dňa 29. 12. 2005, pričom trojročná premlčacia lehota na uplatnenie nárokov zo žalovanej zmenky (ako vistazmenky splatnej 1. 10. 1999) uplynula dňa 2. 10. 2002.“

Zo stanoviska sťažovateľky k vyjadreniu krajského súdu k sťažnosti v spojení s doplnením tohto stanoviska vyplýva, že obsah vyjadrenia nepovažuje za spôsobilý spochybniť jej argumentáciu uvedenú v sťažnosti, na ktorej v celom rozsahu zotrvala.

Sťažovateľka vo svojom stanovisku a jeho doplnení opätovne zdôraznila svoje argumenty o neunesení dôkazného bremena odporcom vo vzťahu k jeho tvrdeniu, že sporná zmenka je vistazmenkou, a o nesprávnosti záverov všeobecných súdov o tom, že táto zmenka je vistazmenkou, a uviedla:

„... V danej veci súd prvého stupňa i odvolací súd v rozpore s ustanovením § 175 O. s. p. fakticky obrátil dôkazné bremeno, keď uzavrel, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o tom, že predmetná zmenka bol vystavená ako úplná a vyplnená zmenka. V zmenkových sporoch je to vždy žalovaný, kto musí svoje tvrdenia obsiahnuté v námietkach ako obranu proti povinnosti zaplatiť zmenku preukázať, a nie žalobca, ktorý by nemal preukazovať žiadnu skutočnosť, iba existenciu zmenky.

Žalovaný síce v námietkach tvrdil, že sa jedná o vistazmenku a bolo jeho povinnosťou, aby k preukázaniu svojej námietky označil dôkazy a tieto navrhol vykonať. Žiadny dôkaz, z ktorého vyplýva, že sa jednalo o vistazmenku, však vykonaný nebol...

Ústavný súd v zásade nemá možnosť prehodnotiť dokazovanie vykonané všeobecnými súdmi, avšak táto zásada je prelomená v prípade, keď sú právne závery v extrémnom rozpore s vykonanými skutkovými zisteniami. Pokiaľ odvolací súd dospel k záveru, že z vykonaných dôkazov, a to najmä z dôkazu zmluvy o predaji cenných papierov uzavretej medzi žalobcom a spoločnosťou P. P. C. s. r. o. ako indosantom zo dňa 30. 10. 2005, zo zmenkovej žaloby a z výzvy k dobrovoľnému plneniu, sú preukázané tvrdenia žalovaného

ohľadom námietky vystavenia vistazmenky, nehladiac k nehodnotenému dôkazu zmluvou o dielo o výstavbe kompresorovej stanice, ide o tento extrémny nesúlاد, pretože z týchto dôkazov takýto záver vyvodit' nemožno. "

V ďalšom sťažovateľka polemizuje s dôvodmi doplnenými krajským súdom (popri dôvodoch uvedených okresným súdom) v prospech záveru, že sporná zmenka je vistazmenkou. Podľa krajského súdu aj so samotného popisu zmenky na jej prívesku vyplýva, že ide o vistazmenku. Sťažovateľka k tomu uviedla:

«Z prívesku ku zmenke súd vyvodil záver, že sa jednalo o vistazmenku, keď je tu uvedené, že sa jedná o dokument tvoriaci indosamentnú radu žalovanej zmenky vystavenej „bez dátumu splatnosti“. Tento text umožňuje dva závery. Buď sa jednalo o blankozmenku alebo sa jednalo o vistazmenku. O tom, že by sa jednalo o vistazmenku, však v dokumente nie je nič uvedené, a dokonca ani na lícnej strane zmenky nie je, ako to býva obvyklé v kolónke „dátum splatnosti“, v našom prípade „splatná dňa“ uvedené a vista, na videnie alebo aspoň tejto údaj preškrtnutý. Z uvedeného možno teda dôvodiť, že sa pravdepodobne jednalo najskôr o blankozmenku. Okrem toho, v prípade, že existujú objektívne dva výklady, teda jednak výklad priaznivý pre žalobcu a jednak výklad priaznivý pre žalovaného, je potrebné za použitia zákonnej zásady upravujúcej preukazovanie zmenkových námietok dlžníkom, uzavrieť, že za použitia takéhoto dôkazu dlžník neunesol dôkazné bremeno...»

Sťažovateľka v prospech záveru, že posudzovaná zmenka bola blankozmenkou, a nie vistazmenkou, poukazovala na obsah „Zmluvy o výstavbe kompresorovej stanice“, ktorá bola podľa nej kauzou spornej zmenky, a uviedla:

„Z vyjadrenia právnej zástupkyne žalovaného zo dňa 2. 4. 2007 uskutočneného v rámci ústneho pojednávania explicitne vyplýva, že žalovaný súhlasí s tým, že predmetná zmenka sa vzťahovala k zmluve o dielo o výstavbe kompresorovej stanice zo dňa 10. 9. 1998) Z obsahu tejto zmluvy vyplýva jednoznačný záver, a síce, že k tejto zmluve nebola vystavená vistazmenka, ale naopak, že bola vystavená blankozmenka s oprávnením majiteľa zmenky túto doplniť spôsobom uvedeným v zmluve, a to s ohľadom na ustanovenie či. XIII ods. 4, podľa ktorého má majiteľ zmenky právo túto doplniť o dátum splatnosti (dokonca

so skoršou, než všeobecne dohodnutou splatnosťou). Z tohto ustanovenia je celkom zrejmé, že nemohlo ísť o vistazmenku, ktorú už ako hotovú zmenku dopĺňať nemožno.

Skutočnosti, že žalovaný si je vedomý toho, že k zmluve o dielo sa viaže blankozmenka, a nie vistazmenka, nasvedčujú aj námietky žalovaného podané v inom zmenkovom konaní vedenom Okresným súdom Bratislava V, sp. zn. 2 Zm 952/2005, keď je zrejmé, že v týchto druhých námietkach uplatňuje žalovaný kauzálne námietky iba vo vzťahu k blankozmenke, ktorú odvodzuje od tej istej zmluvy o výstavbe kompresorovej stanice a žiadna námietka vistazmenky v týchto (druhých) námietkach žalovaným uvádzaná nie je. Z tohto omylu žalovaného, ktorý právna zástupkyňa žalovaného v rámci pojednávania dňa 2. 4. 2007 vysvetľuje krátkou lehotou pre dohľadanie interných oznámení u žalobcu, potom pramení logický záver o tom, že žalovaný vlastne nevedel v dobe podávania námietok o tom, aká je vlastne kauza tu žalovanej zmenky. Pokiaľ teda žalovaný v námietkach tvrdil, že zmenka bola vystavená ako vistazmenka a ako súdu prvého stupňa právna zástupkyňa žalovaného uviedla, že až dodatočne zistili, že táto zmenka sa vzťahuje k zmluve o dielo, mohol v tomto konaní len ťažko preukázať opodstatnenosť podaných námietok, ktoré sa vlastne fakticky vzťahujú k celkom inej zmenke.

Pretože z uvedeného dôkazu - zmluvy o dielo - možno jednoznačne vyvodit' záver o vystavení blankozmenky, pričom nebola v tomto konaní uplatnená akákoľvek námietka týkajúca sa neoprávneného doplnenia blankozmenky, a teda nieje dôvod sa touto skutočnosťou zaoberať.“

Sťažovateľka ďalej vo vzťahu k namietanému záveru všeobecných súdov, že dátum splatnosti do spornej zmenky bol ňou dopísaný, vo svojom stanovisku opätovne zdôraznila, podľa nej nesprávne vyhodnotenie „zmluvy o prevode cenného papiera z 30. 10. 2005“ okresným súdom pri posudzovaní tejto otázky, tak ako to už uviedla aj v sťažnosti. Sťažovateľka uviedla ďalšie argumenty, prečo podľa nej na rozdiel od názoru všeobecného súdu zo žaloby ani z výzvy na plnenie nevyplýva, že dátum splatnosti do zmenky doplnila ona, a ani to, že zmenka je vistazmenkou:

«Súd z tvrdení uvedených v žalobe a výzve na plnenie vyvodil záver, že dátum splatnosti doplnil žalobca, a teda sa jednalo o vistazmenku. Takýto záver však nie je možné vyvodit', keď žalobcovi muselo byť z textu na prívesku zmenky zrejmé, že zmenka bola

pôvodne vystavená bez dátumu splatnosti a s ohľadom na jej aktuálne znenie teda zmenku o dátum splatnosti musel niekto neskôr doplniť. Tvrdenie v žalobe a výzve na plnenie teda korešponduje so znením samotnej zmenky a nemožno z tohto tvrdenia urobiť záver o tom, kým bola vlastne zmenka o dátum splatnosti doplnená a už vôbec z tohto tvrdenia nemožno urobiť záver o tom, že to bol žalobca, kto zmenku doplnil. Záver o doplnení zmenky žalobcom je v rozpore s inými vykonanými dôkazmi, najmä so zmluvou o prevode cenného papiera zo dňa 30. 10. 2005 a z výsluchu svedka R. Z.

Je tiež potrebné zdôrazniť, že ani keby zmenku skutočne doplnil žalobca, nebol by takýto úkon žalobcom vôbec dôkazom o tom, že bola emitovaná žalovaným skutočne vistazmenka...“, ako tvrdí žalovaný a nie je zrejmé, prečo bol druhostupňovým súdom urobený práve takýto záver...»

III.

A. Dôvody rozhodnutia krajského súdu v časti jeho výroku o trovách prvostupňového konania

Okresný súd v rozsudku z 21. mája 2007 nepriznal odporcovi nárok na náhradu trov prvostupňového konania napriek jeho úspechu vo veci a v odôvodnení rozhodnutia uviedol:

„O náhrade trov konania súd podľa prvej vety § 151 ods. 1 OSP rozhoduje len na návrh. Odporca síce v námietkach uviedol, že žiada zaviazat' navrhovateľa na náhradu trov konania, vo svojom záverečnom návrhu sa však vyjadril tak, že náhradu trov konania prisúdiť nepožaduje, preto, i keď mal v konaní o námietkach plný úspech, mu súd náhradu trov nepriznal.“

Na základe odporcom podaného odvolania proti rozsudku okresného súdu z 21. mája 2007 v časti jeho výroku o trovách prvostupňového konania krajský súd rozsudkom z 29. januára 2008 zmenil rozsudok okresného súdu v tejto časti tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy prvostupňového konania v sume 10 324 632,60 Sk, zároveň jej uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy odvolacieho konania. Následne krajský súd uznesením č. k. 6 CoZm 34/2007-349 z 27. júna 2008 (ďalej len „opravné

uznesenie“) opravil svoj rozsudok vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania tak, že namiesto sumy 10 324 632,60 Sk je sťažovateľka povinná zaplatiť sumu 11 324 632,60 Sk. Krajský súd odôvodnil svoj rozsudok z 29. januára 2008 v časti výroku, ktorým zmenil výrok prvostupňového súdu o trovách konania odporcu takto:

„Zo súdneho spisu odvolací súd zistil, že nárok na náhradu trov konania si odporca uplatnil písomne už v podaných námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu s tým, že ich výšku vyčíslil najneskôr do troch dní odo dňa vyhlásenia rozsudku. Tento nárok odporca výslovne nechal spať, avšak v zápisnici z pojednávania dňa 21. 5. 2007 je uvedené jeho vyjadrenie, že nežiada priznať náhradu trov konania. Zástupkyňa odporcu túto protokoláciu vysvetľuje tým, že na otázky zákonnej sudkyne ohľadne náhrady trov konania odpovedala v omyle, pretože sa domnievala, že súvisia s inými skutočnosťami. Následne právna zástupkyňa v zákonnej lehote do troch dní odo dňa vyhlásenia rozsudku nárok na priznanie náhrady trov konania riadne vyčíslila. Odvolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na písomné uplatnenie nároku na náhradu trov konania v podaných námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu za celé súdne konanie až do vyhlásenia rozsudku a následné riadne vyčíslenie trov konania po vyhlásení rozsudku, bola preukázaná vôľa odporcu uplatniť si v konaní nárok na náhradu trov konania a tieto mu v súlade s § 142 ods. 1 O. s. p. odvolací súd priznal.

V podaní zo dňa 29. 1. 2008 odporca vyčíslil trovy prvostupňového konania na celkovú čiastku 12.190.521,60 Sk za uhradený súdny poplatok za podané námietky vo výške 600.000,- Sk a 11 úkonov právneho zastúpenia... Z uplatnených úkonov odvolací súd neuznal úkon... ďalšia porada s klientom, ktorá mala byť dňa 27. 2. 2006... Výšku trov právneho zastúpenia ostatných úkonov súd vyčíslil v súlade s tarifnou odmenou podľa § 10 ods. 1 a podľa povahy úkonu v súlade s § 14 ods. 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. v platnom znení, pričom peňažnú sumu, ktorá bola základom pre výpočet tarifnej odmeny za konkrétny úkon súd prepočítal podľa aktuálneho kurzu NBS slovenskej a českej koruny. Keďže právna zástupkyňa odporcu preukázala, že je platcom DPH, súd podľa § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky zvýšil tarifnú odmenu aj o daň z pridanej hodnoty. Výšku odmeny za jednotlivé úkony súd určil nasledovne:

1. prevzatie a príprava veci, 9. 1. 2006, kurz 1,300, odmena v plnej výške: 1.252.817,50 Sk

2. vyjadrenie k žalobe, 10. 1. 2006, kurz 1,297, odmena v plnej výške: 1.249.961,50 Sk

3. námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu, 16.3.2006, kurz 1,304, odmena v plnej výške: 1.256.625,50 Sk

4. pojednávanie vo veci, 26.9.2006, kurz 1,318, odmena v plnej výške: 1.269.953,50 Sk

5. odročené pojednávanie 13. 11. 2006, kurz 1,284, V odmeny: 309.519,30 Sk

6. odročené pojednávanie, 10. 1. 2007, kurz 1,244, 1/4 odmeny: 300.013,30 Sk

7. pojednávanie v Olomouci, 15. 1. 2007, kurz 1,250, celá odmena: 1.205.231,50 Sk

8. pojednávanie v Ostrave, 6. 3. 2007, kurz 1,221, celá odmena: 1.177.623,50 Sk

9. pojednávanie vo veci, 2. 4. 2007, kurz 1,190, celá odmena: 1.148.111,50 Sk

10. pojednávanie vo veci, 21. 5. 2007, kurz 1,197, celá odmena: 1.124.775,50 Sk

Spolu za konanie na prvom stupni súd priznal odporcovi náhradu trov konania vo výške 10.324.632,60 Sk.

Vzhľadom úspech odporcu v konaní mu odvolací súd súčasne priznal podľa § 142 ods. 1 O. s. p. aj náhradu trov odvolacieho konania za dva úkony právneho zastúpenia...

Spolu za odvolacie konanie súd priznal odporcovi náhradu trov konania vo výške 2.398.087,- Sk.“

B. Dôvody sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu z 29. januára 2008 v časti jeho výroku o trovách prvostupňového konania

Sťažovateľka k namietanému porušeniu označených základných a iných práv rozsudkom krajského súdu v časti výroku o trovách prvostupňového konania uviedla:

„V prvom rade sťažovateľ uvádza, že považuje za nesprávny postup odvolacieho súdu v súvislosti s prepočtom českej koruny na slovenské koruny podľa dátumu, kedy úkon právnej služby vykonal. Sťažovateľa má za to, že takýto prepočet sa vykoná iba raz, a to ku dňu prevzatia právneho zastúpenia žalovaným, t. j. ku dňu 9. 1. 2006 a takto určený kurz sa potom použije na všetky úkony právnych služieb poskytnutých v rámci celého konania.

V druhom rade sťažovateľ namieta účelnosť úkonov právnej služby - konkrétne sa jedná o písomné vyjadrenie žalovaného k návrhu žalobcu zo dňa 10. 1. 2006 (žalobca podal

dňa 22. 12. 2005 na príslušný súd návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu; odhladnuc od skutočnosti, ako sa žalovaný o podaní takéhoto návrhu dozvedel, keďže návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu sa nedoručuje žalovanému, považujeme v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom, aby za vyjadrenie, ku ktorému žalovaného nikto nevyzval, mu bola priznaná náhrada trov konania) a o pojednávanie na Krajskom súde v Ostrave dňa 6. 3. 2007 - v predmetnej veci nebolo nariadené žiadne iné dožiadanie, iba dožiadanie na OS Olomouc, a preto je absurdné, aby za tento úkon žalovaný dostal 1.177.623,50,- Sk ako náhradu trov konania. Menované úkony právnych služieb neboli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, a preto priznanie ich náhrady je v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom...

sťažovateľ nemal možnosť vyjadriť sa k trovám konania uplatneným žalovaným, ich výške ani účelnosti ich vynaloženia...

Súčasťou základného práva na spravodlivé súdne konanie je aj zachovanie dvojinštantnosti konania, ktorá bola postupom Krajského súdu v Bratislave porušená. Dvojinštančnosť konania je ústavnoprocený princíp, ktorému musí byť podriadená aj organizačná sústava súdov so zákonom ustanovenou pôsobnosťou jednotlivých stupňov súdov. Zásada preskúmania rozhodnutí vydaných v sústave všeobecných súdov patrí k základným ústavným princípom spravodlivého procesu (II. ÚS 195/06, III. ÚS 164/98). Výrok o náhrade trov prvostupňového konania preto sťažovateľ považuje za rozporný s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.“

Krajský súd k tejto časti sťažnosti sťažovateľky vo vyjadrení uviedol:

„Je absurdné tvrdenie sťažovateľa, že týmto postupom bola porušená dvojinštančnosť konania a bola porušená zásada preskúmania rozhodnutí vydaných v sústave všeobecných súdov. Podľa tohto výkladu by odvolacie súdy v zásade nemohli aplikovať ustanovenie § 220 O. s. p. a sami rozhodnúť o náhrade trov prvostupňového konania, ale vždy vec vrátiť na nové rozhodnutie súdu prvého stupňa.“

Sťažovateľka v stanovisku k vyjadreniu krajského súdu uviedla:

«Krajský súd v Bratislave v časti výroku o náhrade trov prvostupňového konania zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému trovy

prvostupňového konania vo výške 10.324.632,60,- Sk... Navyše Krajský súd v Bratislave dňa 27. 6. 2008 vydal Opravné uznesenie č. k. 6 Co Zm 34/2007-349, ktorým „zaviazal navrhovateľa zaplatiť odporcovi 11.324.632,60 Sk titulom trov prvostupňového konania“. Čiže znovu vydané opravné uznesenie v rozpore so zákonom, bez možnosti opravného prostriedku, pričom uplatnený súdny poplatok 600.000.- Sk a priznaný 1.000.000.- Sk...

Náhradu trov prvostupňového konania je účastník povinný uplatniť do skončenia konania na súde prvého stupňa, t. j. do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Náhradu trov konania si žalovaný do vyhlásenia rozsudku na súde prvého stupňa neuplatni), to znamená, že odvolací súd nie je oprávnený zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti výroku o náhrade trov konania tak, že mu ich náhradu prizná. Z postupu Krajského súdu v Bratislave možno vyvodiť jediný záver, a to, že účastník konania si môže uplatniť trovy prvostupňového konania až do skončenia konania na súde druhého stupňa. Sťažovateľ má nepochybne za to, že takýto postup je v rozpore s príslušnými ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku...»

IV.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupom a rozsudkom krajského súdu.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie označených práv postupom a rozsudkom krajského súdu v časti jeho výroku vo veci samej, ako aj v časti jeho

výroku o trovách prvostupňového konania jeho nesprávnymi skutkovými a právnymi závermi.

Ústavný súd skúmal, či napadnutým rozsudkom krajský súd porušil základné práva sťažovateľky na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie a v nadväznosti na toto aj základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 20 ods. 1 každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné sudy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné sudy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto

interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon.

Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ich viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prejednávaní a rozhodovaní veci patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov.

Základné právo na súdnu ochranu neznamená nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať.

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnutý rozsudok krajského súdu.

I. K namietanému porušeniu práv rozsudkom krajského súdu v časti výroku vo veci samej

Okresný súd rozsudkom zrušil zmenkový platobný rozkaz vo veci sťažovateľky ako navrhovateľky a zmenkového veriteľa a odporcu ako zmenkového dlžníka. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu v časti jeho výroku o zrušení zmenkového platobného rozkazu.

Sťažnosť sťažovateľky smeruje proti rozsudku krajského súdu (okrem iného) proti výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu vo veci samej.

Ústavný súd sa podrobne oboznámil s obsahom príslušného spisu okresného súdu (osobitne s obsahom návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu, obsahom námietok podaných odporcom, obsahom rozsudku okresného súdu aj rozsudku krajského súdu), ako aj s obsahom argumentácie sťažovateľky v sťažnosti a ňou uvedenými skutočnosťami, v ktorých videla nesprávnosť skutkových a právnych záverov okresného súdu aj krajského súdu.

1. Sťažovateľka uviedla podrobnú argumentáciu, v čom vidí nesprávne vyhodnotenie dôkazov okresným súdom a krajským súdom, keď dospeli k záveru o tom, že posudzovaná zmenka je vistazmenkou (a nie blankozmenkou, ako to tvrdí sťažovateľka).

Sťažovateľka najmä poukazovala na nesprávne vyhodnotenie obsahu výpovede svedka Z., obsahu zmenky a prívesku k nej, „Zmluvy o prevode cenného papiera“, obsahu „žaloby“ a „výzvy na plnenie“.

Na podporu svojho záveru, že posudzovaná zmenka je vistazmenkou, okresný súd uviedol: „K tomu, aby mohla byť vystavená platná blankozmenka, bolo potrebné, aby vystaviteľ zmenky uzavrel s jej prvým majiteľom aspoň neformálnu dohodu o vyplnení“, pričom uzavretie takejto aspoň neformálnej dohody o vyplnení dátumu splatnosti na zmenke považoval za nepreukázané z dvoch dôvodov, keď uviedol: „Ani z výpovede Ing. Š. a ani z výpovede R. Z. nevyplývalo, že by s odporcom uzavreli, akúkoľvek dohodu o vyplnení zmenky, R. Z. sa v otázke splatnosti dovoľával len dohody, ktorú on uzavrel s Ing. Š., nie s odporcom.“ Okresný súd ešte pri vypořiadaní sa s obranou sťažovateľky dodal: „Tvrdenie navrhovateľa, že obvyklou praxou pri zmenkách na videnie je priamo v texte zmenky uviesť, že ide o vistazmenku, môže byť síce pravdivé, ale podľa čl. I. § 76 ods. 2 zmenkového zákona platí o vlastnej zmenke, v ktorej nie je údaj splatnosti, že je splatná na videnie.“

Sťažovateľka sa vo svojej argumentácii žiadnym spôsobom nevenuje tejto časti odôvodnenia rozsudku okresného súdu, a teda s týmito dôvodmi okresného súdu nepolemizuje.

Sťažovateľka vo svojej argumentácii poukazuje na nesprávnosť ostatných dôvodov v prospech záveru, že posudzovaná zmenka je vistazmenkou, ktoré doplnil krajský súd (označenie zmenky na jej prívesku, nutnosť písomnej zmluvy o vyplňovacom oprávnení k zmenke za stavu, keď zmluva o prevode zmenky bola písomná).

Napriek tomu, že je možné čiastočne pripustiť rozpornosť ostatných dôvodov doplnených krajským súdom v prospech záveru, že posudzovaná zmenka je vistazmenkou, dôvody uvedené okresným súdom pre tento záver sa javia ako relevantné a ústavne súladné.

Krajský súd nepoprel dôvody uvedené okresným súdom, ale tieto len doplnil uvedením ďalších dôvodov na podporu správnosti záverov okresného súdu o tom, že posudzovaná zmenka je vistazmenkou. Ústavný preto konštatuje, že dôvody všeobecných súdov, ktoré je potrebné posudzovať v ich vzájomnej spojitosti, sa rozhodne nejavia ako neobhájiteľné a arbitrárne.

Sťažovateľka namietala v doplňujúcom stanovisku aj to, že krajský súd neprihliadal na obsah zmluvy - „*Výmena kompresorovej stanice pre úložisko plynu*“, ktorá podľa vyjadrení účastníkov mala tvoriť kauzu zmenky. Podľa sťažovateľky z tejto zmluvy vyplýva, že posudzovaná zmenka bola blankozmenkou, a nie vistazmenkou.

Ústavný súd túto argumentáciu sťažovateľky považuje za neakceptovateľnú z dôvodov, ktoré boli jednoznačne vyjadrené v rozsudku krajského súdu, keď uviedol: «... v napadnutom rozhodnutí prvostupňový súd vychádzal nad rámec obsahu podaných námietok, keď svoj záver, že žalovaná zmenka bola vystavená ako vistazmenka okrem iného založil na dôkazoch - Zmluva o dielo na akciu „*Výmena kompresorovej stanice pre úložisko plynu*“, ktorú dňa 10. 9. 1998 uzavrel odporca so spoločnosťou S. G. (č. l. 200), a s touto zmluvou súvisiacim ďalším listinným dôkazom - oznámením riaditeľa SPP pre financovanie Ing. M. zo 16. 10. 1998, že zmenka v zmysle čl. XIII Zmluvy bola na žiadosť zhotoviteľa vystavená na rad generálneho dodávateľa diela S. g. Tieto dôkazy a ani skutočnosti s nimi súvisiace neboli obsahom námietok odporcu proti zmenkovému platobnému rozkazu, čím nebola dodržaná koncentračná zásada zmenkového konania.»

2. Sťažovateľka uviedla aj podrobnú argumentáciu, v čom vidí nesprávne vyhodnotenie dôkazov okresným súdom a krajským súdom, keď dospeli k záveru o tom, že dátum splatnosti do posudzovanej zmenky bol dopísaný sťažovateľkou.

Argumenty sťažovateľky proti záverom všeobecných súdov v otázke, kto dopísal dátum splatnosti do zmenky, opomínajú ústavnoprávny rozmer.

Posúdenie otázky, či dátum splatnosti do zmenky dopísala sťažovateľka či iný predchádzajúci vlastník zmenky, nebolo určujúcim a rozhodujúcim pre ostatné právne závery vyslovené všeobecnými súdmi.

Ústavný súd poukazuje na to, že krajský súd sa plne stotožnil s právnym záverom okresného súdu o nedobromyseľnosti sťažovateľky pri nadobúdaní zmenky, a to aj v tom prípade, ak by sťažovateľka nadobudla zmenku už s vyplneným dátumom splatnosti. Pre tento záver všeobecných súdov bolo rozhodujúce, že posudzovaná zmenka je vistazmenkou, ako aj ďalšie okresným súdom podrobne uvedené skutočnosti, a nie to, či dátum splatnosti do zmenky dopísala sťažovateľka alebo iný predchádzajúci vlastník zmenky.

Rovnako pre právny záver všeobecných súdov o tom, že odporcom vznesená námietka neoprávneného pozmenenia textu zmenky je dôvodná, nebolo určujúcim, či dátum splatnosti do zmenky dopísala sťažovateľka alebo iný skorší vlastník zmenky. Pre tento záver bolo rozhodujúce, že ide o vistazmenku a že sťažovateľka nemohla byť dobromyseľná pri nadobúdaní zmenky ani v prípade, ak túto nadobudla s už vyplneným dátumom splatnosti. Dokonca krajský súd úspešné vznesenie tejto námietky pripustil nezávisle od dobromyseľnosti alebo nedobromyseľnosti sťažovateľky pri nadobúdaní už pozmenenej zmenky.

Sťažovateľka v dôvodoch svojej sťažnosti spochybňovala len východiskový základ týchto právnych záverov všeobecných súdov (o nedobromyseľnosti sťažovateľky a dôvodnosti námietky neoprávneného zásahu do textu zmenky), že posudzovaná zmenka je vistazmenkou. S nadväzujúcou argumentáciou všeobecných súdov sťažovateľka nepolemizovala.

3. Ústavný súd nepovažuje za dôvodný ani argument sťažovateľky spočívajúci v tom, že okresný súd aj krajský súd si osvojili tvrdenie odporcu, že zmenka, ktorá bola vistazmenkou, mu nebola predložená na platenie v jednoročnej lehote od jej vystavenia, a to bez predloženia dôkazov zo strany odporcu k tomuto tvrdeniu. Z obsahu príslušného spisu a v ňom obsiahnutých dôkazov, námietok a rozhodnutí je zrejmé, že toto tvrdenie odporcu osvojené okresným súdom a krajským súdom je tvrdením logicky podloženým a vyplývajúcim z dôkazov vykonaných v posudzovanom konaní.

4. Sťažovateľka namietala aj to, že všeobecné súdy rozhodli v rozpore s koncentračnou zásadou, keď nevyhoveli jej návrhu, napriek tomu, že odporca neunesol bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vo vzťahu k ním vzneseným námietkam proti zmenkovému platobnému rozkazu.

Z obsahu príslušného spisu, ako aj rozsudkov všeobecných súdov vyplýva, že tieto k svojim skutkovým a právnym záverom dospeli na základe výsledkov vykonaného dokazovania. Za tohto stavu podľa názoru ústavného súdu postupom všeobecných súdov nemohlo dôjsť k sťažovateľkou tvrdenému porušeniu koncentračnej zásady v posudzovanom konaní.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že argumenty sťažovateľky neboli spôsobilé spochybníť ústavnosť záverov krajského súdu v časti výroku vo veci samej, ktoré nemajú znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti a ktoré by mohli viesť k vysloveniu porušenia označených základných a iných práv sťažovateľky.

Vzhľadom na to možno podľa názoru ústavného súdu konštatovať, že základné právo sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozsudkom krajského súdu v časti výroku vo veci samej (výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu o zrušení zmenkového platobného rozkazu) neboli porušené.

B. K namietanému porušeniu práv rozsudkom krajského súdu v časti výroku o trovách prvostupňového konania

Okresný súd rozsudkom z 21. mája 2007 napriek úspechu odporcu nepriznal mu nárok na náhradu trov prvostupňového konania z dôvodu, že na poslednom pojednávaní vo veci pred vyhlásením rozsudku odporca výslovne uviedol, že si náhradu trov konania neuplatňuje. Krajský súd akceptoval odvolacie dôvody odporcu proti tomuto výroku rozsudku okresného súdu, keď jeho vyjadrenie na poslednom pojednávaní hodnotil ako omyl a riadne uplatnenie nároku na náhradu trov konania odporcom mal za preukázané obsahom ním podaných námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu, ako aj vyčíslením trov konania do troch dní od vyhlásenia prvostupňového rozsudku.

Podľa sťažovateľky neboli naplnené zákonné podmienky na priznanie trov prvostupňového konania odporcovi za stavu, keď tento výslovne uviedol, že si ich náhradu neuplatňuje.

Sťažovateľka zároveň namietala porušenie zásady dvojinštančnosti konania postupom krajského súdu, keď tento zmenil rozsudok okresného súdu v časti výroku o trovách prvostupňového konania, pričom sťažovateľka nemala možnosť sa k týmto trovám vyjadriť.

Ďalšie námietky sťažovateľky spočívajú v spochybnení správnosti výšky priznanej náhrady trov odporcovi. V tomto smere vytýka sťažovateľka aplikáciu prepočtu meny pri každom jednotlivom úkone, ako aj neodôvodnenosť priznania náhrady za dva úkony právnej pomoci.

Ústavný súd konštatuje, že rozhodnutím všeobecných súdov o trovách konania možno zasiahnuť do základných práv a slobôd. Rozhodnutím o trovách konania možno porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a tým aj základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 147/08, II. ÚS 56/05).

Rozhodnutie krajského súdu o trovách prvostupňového konania malo vo svojich účinkoch dopad na základné práva a slobody postihovanej osoby, ktorý sa nedá vylúčiť alebo redukovať na prijateľnú mieru inak, než preskúmaním ústavnosti takéhoto rozhodnutia ústavným súdom.

Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v časti jeho výroku o trovách prvostupňového konania a konštatuje, že zmena rozsudku okresného súdu v časti výroku o trovách prvostupňového konania je v rozpore so zásadou spravodlivého súdneho procesu obsiahnutou v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Odôvodnenie rozhodnutia a právne názory krajského súdu vo vzťahu k jeho výroku o trovách prvostupňového konania nie sú presvedčivé a správne a v tomto prípade sa podľa názoru ústavného súdu reálne nezabezpečilo uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru ústavného súdu výslovne uvedené stanovisko zástupcu odporcu s právnickým vzdelaním na poslednom pojednávaní pred okresným súdom o tom, že si odporca nárok na náhradu trov prvostupňového konania neuplatňuje, nie je možné hodnotiť ako omyl odporcu. Takéto výslovne uvedené stanovisko odporcu nemožno hodnotiť ako omyl ani pri prihliadnutí na to, že v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu si odporca nárok na náhradu trov uplatnil a následne po vyhlásení rozsudku na poslednom pojednávaní ich vyčíslil. Z obsahu príslušného súdneho spisu je zrejmé, že nebolo vyhovené ani námietkam odporcu proti protokolácii jeho stanoviska k náhrade trov konania v zápisnici z posledného pojednávania. Okresný súd, ako aj osoby prítomné pri protokolácii potvrdili, že obsah zápisnice presne zodpovedá obsahu prednesu odporcu na pojednávaní.

Za daných okolností ústavný súd konštatuje, že závery krajského súdu, ktorými odôvodnil svoj zmeňujúci rozsudok v časti výroku o trovách prvostupňového konania,

sú z ústavného hľadiska neudržateľné, zjavne neodôvodnené, a tým vyznačujúce sa prvkami arbitrárnosti.

Ďalšie argumenty sťažovateľky spočívajúce v namietaní správnosti sumy náhrady trov prvostupňového konania, ako o nich rozhodol krajský súd, opomínajú ústavnoprávny rozmer za stavu, keď podľa názoru ústavného súdu neboli splnené základné zákonné predpoklady na priznanie náhrady trov prvostupňového konania odporcovi (resp. na takú zmenu rozsudku okresného súdu, ktorou sa priznala odporcovi náhrada trov prvostupňového konania).

Krajský súd je viazaný názorom ústavného súdu, preto je už bezpredmetné sa zaoberať ďalšími námietkami sťažovateľky (správnosťou prepočtu na české koruny či spochybňovaním nároku na náhradu trov za dva úkony, ale aj namietaným porušením zásady dvojinstančnosti konania postupom krajského súdu).

Vychádzajúc z uvedeného preto ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd napriek tomu poznamenáva, že rozhodnutie odvolacieho súdu o zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa v časti výroku o trovách konania má oporu v procesných pravidlách rozhodovania o odvolaniach uvedených v Občianskom súdnom poriadku, a preto takýto postup nie je možné bez ďalšieho považovať za porušenie zásady dvojinstančnosti konania.

V.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy, pozn.), a zruší také rozhodnutie,

opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy, pozn.) vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy, pozn.), obnovil stav pred porušením.

Keďže napadnutým rozsudkom krajského súdu z 29. januára 2008 v časti výroku o trovách prvostupňového konania v spojení s opravným uznesením došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd rozsudok krajského súdu v uvedenej časti v spojení s jeho opravným uznesením zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde], v ktorom bude viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

VI.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. B.

Sťažovateľka ich požadovala uhradiť v sume 127 817,82 € vrátane DPH za tieto úkony právnej služby – príprava a prevzatie veci, podanie sťažnosti a stanovisko sťažovateľky v roku 2008.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2008 v konaní pred ústavným súdom predstavovala sumu 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu sumu 190 Sk.

Ústavný súd právnenému zástupcovi sťažovateľky za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, podanie sťažnosti a stanovisko sťažovateľky v roku 2008) priznal odmenu vrátane DPH v sume spolu 398,98 € (3 x 3 176 Sk, t. j. 3 x 105,42 € + 3 x 191 Sk, t. j. 3 x 6,34 € spolu 335,28 € + 19 % DPH z tejto sumy).

Trovy konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2009